

Ποιο δίκαιο θα εφαρμοσθεί; - Εσθονία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [et](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- 1 Πηγές δικαίου
 - 1.1 Εθνικοί κανόνες
 - 1.2 Πολυμερείς διεθνείς συμβάσεις
 - 1.3 Κύριες διμερείς συμβάσεις
- 2 Εφαρμογή των κανονων που διεπουν τη συγκρουση των νομων
 - 2.1 Υποχρέωση του δικαστή να εφαρμόζει τους κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση νόμων αυτεπαγγέλτως
 - 2.2 Παραπομπή
 - 2.3 Μεταβολή του συνδετικού στοιχείου
 - 2.4 Εξαιρέσεις από την κανονική εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τη σύγκρουση νόμων
 - 2.5 Απόδειξη αλλοδαπού δικαίου
- 3 Κανόνες συγκρουσης νομων
 - 3.1 Συμβατικές ενοχές και δικαιοπραξίες
 - 3.2 Εξωσυμβατικές ενοχές
 - 3.3 Προσωπική κατάσταση, ζητήματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση (επώνυμο, κατοικία, ικανότητα)
 - 3.4 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου, συμπεριλαμβανομένης της υιοθεσίας
 - 3.4.1 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου
 - 3.4.2 Υιοθεσία
 - 3.5 Γάμος, ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης, διαζύγιο, δικαστικός χωρισμός, υποχρεώσεις διατροφής
 - 3.5.1 Γάμος
 - 3.5.2 Ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης
 - 3.5.3 Διαζύγιο και δικαστικός χωρισμός
 - 3.5.4 Υποχρεώσεις διατροφής
 - 3.6 Περιουσιακές σχέσεις των συζύγων
 - 3.7 Διαθήκες και κληρονομική διαδοχή
 - 3.8 Ακίνητη περιουσία
 - 3.9 Αφερεγγυότητα

1 Πηγές δικαίου

1.1 Εθνικοί κανόνες

Τα ζητήματα του εφαρμοστέου δικαίου διέπονται κυρίως από τον [νόμο περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου \(εφεξής ο ΝΙΔΔ\)](#). Πριν από την έναρξη ισχύος του ΝΙΔΔ την 1η Ιουλίου 2002, τα ζητήματα εφαρμοστέου δικαίου ρυθμιζόνταν από τον νόμο περί γενικού μέρους του αστικού κώδικα. Πλέον, αντί αυτού εφαρμόζεται ο ΝΙΔΔ σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις, σύμφωνα με τον νόμο περί ενοχών, τον νόμο περί γενικού μέρους του αστικού κώδικα και το άρθρο 24 του νόμου περί εφαρμογής του ΝΙΔΔ.

Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι οι κανόνες που πηγάζουν από την εφαρμοστέα νομοθεσία της ΕΕ υπερισχύουν του εθνικού δικαίου, καθώς και η αρχή που πηγάζει από το άρθρο 123 του συντάγματος της Δημοκρατίας της Εσθονίας, σύμφωνα με το οποίο, όταν νόμος ή άλλη κανονιστική διάταξη της Εσθονίας έρχεται σε σύγκρουση με διεθνή συνθήκη κυρωθείσα από το εσθονικό κοινοβούλιο, εφαρμόζονται οι διατάξεις της διεθνούς συνθήκης. Η Εσθονία έχει υπογράψει επίσης τέσσερις συμφωνίες περί νομικής συνδρομής με τη Ρωσία, την Ουκρανία, την Πολωνία και τις Λετονία και Λιθουανία, οι οποίες επίσης ρυθμίζουν ζητήματα εφαρμοστέου δικαίου.

1.2 Πολυμερείς διεθνείς συμβάσεις

- Σύμβαση της Χάγης για τις συγκρούσεις νόμων που αφορούν τον τύπο διατάξεων διαθήκης, η οποία υπογράφηκε στη Χάγη στις 5 Οκτωβρίου 1961.
- Σύμβαση για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 19 Ιουνίου 1980.
- Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών, η οποία υπογράφηκε στη Χάγη στις 19 Οκτωβρίου 1996.
- Πρωτόκολλο για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής, το οποίο υπογράφηκε στη Χάγη στις 23 Νοεμβρίου 2007.

Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην [Επίσημη Εφημερίδα](#) (Riigi Teataja).

1.3 Κύριες διμερείς συμβάσεις

- Συμφωνία μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας και της Δημοκρατίας της Λιθουανίας περί νομικής συνδρομής και νομικών σχέσεων, η οποία υπογράφηκε στο Τάλιν στις 11 Νοεμβρίου 1992.
- Συμφωνία μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας και της Ρωσικής Ομοσπονδίας περί νομικής συνδρομής και νομικών σχέσεων σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις, η οποία υπογράφηκε στη Μόσχα στις 26 Ιανουαρίου 1993.
- Συμφωνία μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας και της Δημοκρατίας της Ουκρανίας περί νομικής συνδρομής και νομικών σχέσεων σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, η οποία υπογράφηκε στο Κίεβο στις 15 Φεβρουαρίου 1995.
- Συμφωνία μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας και της Δημοκρατίας της Πολωνίας περί νομικής συνδρομής και νομικών σχέσεων σε αστικές, εργατικές και ποινικές υποθέσεις, η οποία υπογράφηκε στο Τάλιν στις 27 Νοεμβρίου 1998.

Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην [Επίσημη Εφημερίδα](#).

2 Εφαρμογή των κανονων που διεπουν τη συγκρουση των νομων

2.1 Υποχρέωση του δικαστή να εφαρμόζει τους κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση νόμων αυτεπαγγέλτως

Εάν νόμος, διεθνής συμφωνία ή σύμβαση επιβάλλει την εφαρμογή αλλοδαπού δικαίου, τα δικαστήρια εφαρμόζουν το εν λόγω δίκαιο ανεξαρτήτως αν η εφαρμογή του έχει ζητηθεί. Δηλαδή, η υποχρέωση των δικαστηρίων να εφαρμόζουν το αλλοδαπό δίκαιο δεν εξαρτάται από αίτημα διαδίκου προς τούτο (άρθρο 2 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ).

Σε ορισμένες υποθέσεις ενώπιον αστικών δικαστηρίων στις οποίες τα μέρη είχαν το δικαίωμα να επιλέξουν με συμφωνία τους το εφαρμοστέο δίκαιο, τα εσθονικά δικαστήρια εφαρμόσαν το εσθονικό αντί του αλλοδαπού δικαίου, με το αιτιολογικό ότι τα μέρη είχαν αποποιηθεί σιωπηρά το δικαίωμά τους επιλογής αλλοδαπού δικαίου.

2.2 Παραπομπή

Όταν βάσει του ΝΙΔΔ απαιτείται η εφαρμογή αλλοδαπού δικαίου (παραπομπή), εφαρμόζονται οι κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου της οικείας χώρας. Όταν οι εν λόγω κανόνες επιβάλλουν την εφαρμογή του εσθονικού δικαίου (αναπαραπομπή), εφαρμόζονται οι εσθονικοί κανόνες ουσιαστικού δικαίου (άρθρο 6 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ).

Επομένως, όταν το αλλοδαπό δίκαιο παραπέμπει εκ νέου στο εσθονικό δίκαιο, εφαρμόζονται οι εσθονικοί κανόνες ουσιαστικού δικαίου.

2.3 Μεταβολή του συνδυετικού στοιχείου

Η σύσταση και η απώλεια εμπράγματος δικαιώματος κρίνονται σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας όπου βρισκόταν το περιουσιακό στοιχείο κατά τον χρόνο της σύστασης ή της απώλειας του εμπράγματος δικαιώματος (άρθρο 18 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ). Επομένως, εάν μεταβληθεί η τοποθεσία του περιουσιακού στοιχείου μετά τη σύσταση ή την απώλεια εμπράγματος δικαιώματος, μεταβάλλεται και το εφαρμοστέο στο εν λόγω περιουσιακό στοιχείο δίκαιο. Η ικανότητα δικαίου και η δικαιοπρακτική ικανότητα φυσικού προσώπου ρυθμίζονται από το δίκαιο του τόπου κατοικίας του (άρθρο 12 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ). Επομένως, αν μεταβληθεί η χώρα κατοικίας προσώπου, μεταβάλλεται και το δίκαιο που ρυθμίζει την ικανότητά του δικαίου και τη δικαιοπρακτική του ικανότητα. Ωστόσο, ο ΝΙΔΔ προβλέπει επίσης ότι η αλλαγή του τόπου κατοικίας δεν περιορίζει δικαιοπρακτική ικανότητα που έχει ήδη αποκτηθεί (άρθρο 12 παράγραφος 2 του ΝΙΔΔ).

2.4 Εξαιρέσεις από την κανονική εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τη σύγκρουση νόμων

Αλλοδαπό δίκαιο δεν εφαρμόζεται αν η εφαρμογή του θα οδηγούσε σε αποτελέσματα που προσκρούουν προδήλως στις θεμελιώδεις αρχές του εσθονικού δικαίου (δημόσια τάξη). Σε τέτοιες περιπτώσεις, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο της Εσθονίας (άρθρο 7 του ΝΙΔΔ).

Το κατά πόσο το αλλοδαπό δίκαιο προβλέπει νομικό κανόνα που δεν είναι γνωστός στο εσθονικό δίκαιο δεν είναι καθοριστικό συναφώς. Αντίθετα, βάσει της ρήτρας περί δημόσιας τάξης, το εσθονικό δίκαιο εφαρμόζεται αντί του αλλοδαπού δικαίου όταν η εφαρμογή του τελευταίου θα οδηγούσε σε αποτελέσματα που προσκρούουν προδήλως στις θεμελιώδεις αρχές του εσθονικού δικαίου.

Η νομοθεσία που διέπει τις συμβατικές ενοχές προβλέπει επίσης ότι οι διατάξεις του σχετικού κεφαλαίου του ΝΙΔΔ δεν θίγουν την εφαρμογή των διατάξεων του εσθονικού δικαίου που είναι εφαρμοστέες ανεξάρτητα από το δίκαιο που διέπει τις συμβάσεις (άρθρο 31 του ΝΙΔΔ). Το άρθρο 32 παράγραφος 3 του ΝΙΔΔ προβλέπει περαιτέρω ότι το γεγονός ότι τα μέρη έχουν επιλέξει αλλοδαπό δίκαιο ως εφαρμοστέο σε μια σύμβαση, ανεξάρτητα του αν έχουν επιλέξει και αλλοδαπή δικαιοδοσία, δεν θίγει, όταν όλα τα σχετικά με τη σύμβαση στοιχεία κατά τον χρόνο επιλογής συνδέονται με μία μόνο χώρα, την εφαρμογή των κανόνων της νομοθεσίας της εν λόγω χώρας από τους οποίους δεν χωρεί παρέκκλιση με σύμβαση (κανόνες αναγκαστικού δικαίου).

2.5 Απόδειξη αλλοδαπού δικαίου

Αν και προβλέπεται ως γενική αρχή ότι τα δικαστήρια οφείλουν να εφαρμόζουν αλλοδαπό δίκαιο στις περιπτώσεις που αυτό επιβάλλεται από τον νόμο, διεθνή συμφωνία ή σύμβαση, ανεξάρτητα αν η εν λόγω εφαρμογή έχει ζητηθεί ή όχι (άρθρο 2 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ), οι αρχές και τα δικαστήρια μπορούν να ζητούν τη συνδρομή των μερών ή κρατικών αρχών για τη διακρίβωση του περιεχομένου του εφαρμοστέου αλλοδαπού δικαίου.

Τα μέρη μπορούν να υποβάλλουν έγγραφα στα δικαστήρια για τη διακρίβωση του περιεχομένου του αλλοδαπού δικαίου, ωστόσο τα δικαστήρια δεν υποχρεούνται να βασιστούν στα εν λόγω έγγραφα (άρθρο 4 παράγραφος 2 του ΝΙΔΔ). Τα δικαστήρια έχουν επίσης τη δυνατότητα να ζητούν βοήθεια από το Υπουργείο Δικαιοσύνης ή το Υπουργείο Εξωτερικών της Δημοκρατίας της Εσθονίας και να διατάσσουν πραγματογνωμοσύνη (άρθρο 4 παράγραφος 3 του ΝΙΔΔ).

Σύμφωνα με το άρθρο 234 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, οι διάδικοι σε αστικές διαδικασίες καλούνται να αποδείξουν το περιεχόμενο ισχύοντος εκτός της Δημοκρατίας της Εσθονίας δικαίου, διεθνούς δικαίου ή εθιμικού δικαίου μόνο στον βαθμό που το δικαστήριο δεν γνωρίζει το εν λόγω δίκαιο. Προκειμένου να διακριβώσει το περιεχόμενο ορισμένου νόμου, το δικαστήριο μπορεί επίσης να χρησιμοποιήσει άλλες πηγές πληροφοριών και να προβεί σε άλλες ενέργειες για την απόκτηση στοιχείων σύμφωνα με όσα περιγράφονται στην προηγούμενη παράγραφο σε σχέση με το άρθρο 4 του ΝΙΔΔ.

Η δυνατότητα των δικαστηρίων να ζητούν πληροφορίες για τη διακρίβωση του περιεχομένου του εφαρμοστέου δικαίου βασίζεται στην αρχή της κατ' αντιδικία εκδίκασης της πολιτικής διαδικασίας. Η εν λόγω αρχή εκφράζεται κυρίως από το άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, που προβλέπει ότι η εκδίκαση αγωγών πραγματοποιείται με βάση τα στοιχεία και τα αιτήματα των μερών σε σχέση με την αξίωση και ότι τα μέρη έχουν ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες να τεκμηριώσουν τους ισχυρισμούς τους και να αντικρούσουν τους ισχυρισμούς του αντιδίκου. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέρη μπορούν να επιλέξουν τα στοιχεία που θα επικαλεστούν για τη θεμελίωση των ισχυρισμών τους, καθώς και τα αποδεικτικά στοιχεία που θα προσκομίσουν.

Ο νόμος προβλέπει επίσης εξαιρέσεις, σύμφωνα με τις οποίες το εσθονικό δίκαιο εφαρμόζεται όταν το περιεχόμενο του αλλοδαπού δικαίου δεν μπορεί να διακριβωθεί εντός εύλογου χρονικού διαστήματος παρά τις σχετικές προσπάθειες (άρθρο 4 παράγραφος 4 του ΝΙΔΔ).

3 Κανόνες σύγκρουσης νομών

3.1 Συμβατικές ενοχές και δικαιοπραξίες

Όπως ισχύει και για άλλες υποθέσεις ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, στην Εσθονία το δίκαιο που διέπει τις συμβάσεις καθορίζεται από τον ΝΙΔΔ, εκτός αν προβλέπεται άλλως στη διεθνή νομοθεσία. Το δίκαιο που διέπει μια σύμβαση μπορεί να καθορίζεται βάσει συμφωνίας των μερών ή, στις περιπτώσεις που ο ΝΙΔΔ δεν παρέχει στα μέρη τη δυνατότητα να επιλέξουν το εφαρμοστέο δίκαιο, να είναι το εφαρμοστέο δίκαιο βάσει των καθορισμένων κριτηρίων του ΝΙΔΔ.

Ο ΝΙΔΔ προβλέπει ότι οι συμβάσεις διέπονται από το δίκαιο της χώρας που συμφωνήθηκε από τα μέρη και επιτρέπει, επομένως, στα μέρη να επιλέγουν το εφαρμοστέο δίκαιο. Προβλέπει επίσης ότι τα μέρη μπορούν να επιλέγουν το δίκαιο που διέπει το σύνολο ή μέρος σύμβασης, αν είναι δυνατή η κατάτμησή της κατ' αυτόν τον τρόπο (άρθρο 32 παράγραφοι 1 και 2 του νόμου). Ωστόσο, η επιλογή δικαίου που πραγματοποιείται συμβατικά από τα μέρη δεν μπορεί να θίξει την εφαρμογή των κανόνων αναγκαστικού δικαίου του εφαρμοστέου δικαίου. Το άρθρο 32 παράγραφος 3 του ΝΙΔΔ προβλέπει ότι το γεγονός ότι τα μέρη έχουν επιλέξει αλλοδαπό δίκαιο ως εφαρμοστέο σε μια σύμβαση, ανεξάρτητα του αν έχουν επιλέξει και αλλοδαπή δικαιοδοσία, δεν θίγει, όταν όλα τα σχετικά με τη σύμβαση στοιχεία κατά τον χρόνο επιλογής συνδέονται με μία μόνο χώρα, την εφαρμογή των κανόνων της νομοθεσίας της εν λόγω χώρας από τους οποίους δεν χωρεί παρέκκλιση με σύμβαση (κανόνες αναγκαστικού δικαίου).

Στις περιπτώσεις που τα μέρη δεν έχουν επιλέξει το δίκαιο που διέπει μια σύμβαση, αυτή διέπεται από το δίκαιο της χώρας με την οποία η σύμβαση συνδέεται στενότερα. Αν η σύμβαση μπορεί να κατατμηθεί και ανεξάρτητο μέρος αυτής συνδέεται στενότερα με άλλη χώρα, το μέρος αυτό μπορεί να διέπεται από το δίκαιο της εν λόγω άλλης χώρας (άρθρο 33 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ).

Προς τον σκοπό του καθορισμού της χώρας με την οποία συνδέεται στενότερα μια σύμβαση, ο νόμος προβλέπει ότι μια σύμβαση τεκμαίρεται ότι συνδέεται στενότερα με τη χώρα στην οποία βρίσκεται, κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης, η κατοικία ή η έδρα του οργάνου διοίκησης του μέρους που πρόκειται να εκτελέσει την χαρακτηριστική παροχή της σύμβασης. Αν η σύμβαση συνάπτεται στο πλαίσιο της εμπορικής δραστηριότητας ή του επαγγέλματος του μέρους που πρόκειται να εκτελέσει την χαρακτηριστική παροχή της σύμβασης, η σύμβαση τεκμαίρεται ότι συνδέεται στενότερα με τη χώρα στην οποία βρίσκεται η κύρια επαγγελματική εγκατάσταση του εν λόγω μέρους. Αν η σύμβαση απαιτεί η χαρακτηριστική παροχή της σύμβασης να εκτελεστεί σε επαγγελματική εγκατάσταση άλλη από την κύρια επαγγελματική εγκατάσταση, η σύμβαση τεκμαίρεται ότι συνδέεται στενότερα με τη χώρα στην οποία βρίσκεται η εν λόγω εγκατάσταση (άρθρο 33 παράγραφος 2 του ΝΙΔΔ).

Όσον αφορά τα ακίνητα και τις συμβάσεις μεταφοράς, προβλέπονται αποκλίσεις από τον γενικό κανόνα του τόπου εκτέλεσης της σύμβασης. Αν το αντικείμενο σύμβασης είναι δικαίωμα σε ακίνητο ή δικαίωμα χρήσης ακινήτου, η σύμβαση τεκμαίρεται ότι συνδέεται στενότερα με τη χώρα στην οποία βρίσκεται το ακίνητο. Στις συμβάσεις μεταφοράς, η σύμβαση τεκμαίρεται ότι συνδέεται στενότερα με τη χώρα στην οποία βρίσκεται η κύρια εγκατάσταση του μεταφορέα κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης. Μια χώρα θεωρείται ως ο τόπος εγκατάστασης αν ο τόπος αναχώρησης ή προορισμού, ή, σε περίπτωση σύμβασης μεταφοράς εμπορευμάτων, η κύρια επαγγελματική εγκατάσταση του φορτωτή ή ο τόπος φόρτωσης ή εκφόρτωσης βρίσκονται επίσης στην ίδια χώρα (άρθρο 33 παράγραφοι 4 και 5 του ΝΙΔΔ).

Στις συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές, τις συμβάσεις εργασίας και τις ασφαλιστικές συμβάσεις εφαρμόζονται ειδικοί κανόνες (άρθρα 34-47 του ΝΙΔΔ).

3.2 Εξωσυμβατικές ενοχές

Το εσθονικό δίκαιο προβλέπει διαφορετικά συνδυαστικά στοιχεία ανάλογα με το είδος της εξωσυμβατικής ενοχής.

Αξιώσεις αδικαιολόγητου πλουτισμού που ανακύπτουν από την εκπλήρωση υποχρέωσης διέπονται από το δίκαιο που διέπει την πραγματική ή την εικαζόμενη έννομη σχέση βάσει της οποίας εκπληρώθηκε η υποχρέωση. Αξιώσεις αδικαιολόγητου πλουτισμού που ανακύπτουν από την παραβίαση δικαιώματος τρίτου διέπονται από το δίκαιο της χώρας στην οποία έλαβε χώρα η παραβίαση. Στις λοιπές περιπτώσεις, οι αξιώσεις από αδικαιολόγητο πλουτισμό διέπονται από το δίκαιο της χώρας στην οποία έλαβε χώρα ο αδικαιολόγητος πλουτισμός (άρθρο 48¹ παράγραφοι 1-3 του ΝΙΔΔ).

Αξιώσεις που ανακύπτουν από διοίκηση αλλοτρίων διέπονται από το δίκαιο της χώρας όπου ο διοικητής αλλοτρίων προέβη στην πράξη διοίκησης, ενώ οι αξιώσεις που ανακύπτουν από την εκπλήρωση υποχρεώσεων τρίτου διέπονται από το δίκαιο που διέπει τις εν λόγω υποχρεώσεις (άρθρο 49 παράγραφοι 1-2 του ΝΙΔΔ).

Κατά γενικό κανόνα, οι αξιώσεις που πηγάζουν από παράνομη πρόκληση ζημίας διέπονται από το δίκαιο της χώρας όπου πραγματοποιήθηκε ή έλαβε χώρα η πράξη ή το γεγονός στο οποίο βασίζεται η αξίωση. Αν οι συνέπειες δεν εκδηλωθούν στη χώρα όπου πραγματοποιήθηκε ή έλαβε χώρα η πράξη ή το γεγονός, εφαρμόζεται, κατόπιν αιτήματος του ζημιωθέντος, το δίκαιο της χώρας όπου εκδηλώθηκαν οι συνέπειες της πράξης ή του γεγονότος (άρθρο 50 παράγραφοι 1 και 2 του ΝΙΔΔ). Ωστόσο, ισχύει περιορισμός όσον αφορά την καταβλητέα αποζημίωση για την παράνομη πρόκληση ζημίας. Εφόσον αξίωση που απορρέει από παράνομη πρόκληση ζημίας διέπεται από αλλοδαπό δίκαιο, η σχετική αποζημίωση που επιδικάζεται στην Εσθονία δεν πρέπει να είναι σημαντικά υψηλότερη από την αποζημίωση που προβλέπεται στο εσθονικό δίκαιο για αντίστοιχη ζημία (άρθρο 52 του ΝΙΔΔ).

Ο ΝΙΔΔ επιτρέπει επίσης στα μέρη να συμφωνήσουν στην εφαρμογή του εσθονικού δικαίου μετά την επέλευση γεγονότος ή την εκτέλεση πράξης από την οποία πηγάζει εξωσυμβατική εννοχή. Η επιλογή δικαίου δεν επηρεάζει τα δικαιώματα τρίτων (άρθρο 54 του ΝΙΔΔ).

3.3 Προσωπική κατάσταση, ζητήματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση (επώνυμο, κατοικία, ικανότητα)

Βάσει της εσθονικής νομοθεσίας, το ζήτημα των ονομάτων των προσώπων δεν διέπεται από ιδιαίτερους κανόνες σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο.

Το εσθονικό δίκαιο εφαρμόζεται για τον καθορισμό της κατοικίας των φυσικών προσώπων (άρθρο 10 του ΝΙΔΔ). Η ιθαγένεια των φυσικών προσώπων καθορίζεται σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας της οποίας η ιθαγένεια τελεί υπό κρίση. Αν ένα φυσικό πρόσωπο έχει περισσότερες ιθαγένειες, λαμβάνεται υπόψη η ιθαγένεια της χώρας με την οποία το πρόσωπο συνδέεται στενότερα. Στην περίπτωση των ανιθαγενών, των προσώπων των οποίων η ιθαγένεια δεν μπορεί να προσδιοριστεί και των προσφύγων, λαμβάνεται υπόψη η κατοικία του προσώπου αντί της ιθαγένειάς του (άρθρο 11 παράγραφοι 1-3 του ΝΙΔΔ).

Όσον αφορά την ικανότητα δικαίου και δικαιοπραξίας των φυσικών προσώπων, εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας κατοικίας τους, ωστόσο η μεταβολή του τόπου κατοικίας δεν περιορίζει δικαιοπρακτική ικανότητα που έχει ήδη αποκτηθεί (άρθρο 12 παράγραφοι 1-2 του ΝΙΔΔ).

Οι περιπτώσεις που πρόσωπο μπορεί να επικαλεστεί ανικανότητα διέπονται από ειδικό κανόνα. Ωστόσο, οι δικαιοπραξίες οικογενειακού ή κληρονομικού δικαίου και οι δικαιοπραξίες που αφορούν ακίνητα που βρίσκονται στην αλλοδαπή εξαιρούνται του κανόνα αυτού (άρθρο 12 παράγραφος 4 του ΝΙΔΔ). Ο γενικός κανόνας προβλέπει, ωστόσο, ότι αν πρόσωπο προβεί σε δικαιοπραξία ενώ δεν διαθέτει σχετική δικαιοπρακτική ικανότητα ή ενώ διαθέτει περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας κατοικίας του, το πρόσωπο αυτό δεν μπορεί να επικαλεστεί ανικανότητα αν διαθέτει δικαιοπρακτική ικανότητα σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας όπου προέβη στη δικαιοπραξία. Ο γενικός κανόνας δεν έχει εφαρμογή αν το έτερο μέρος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την έλλειψη δικαιοπρακτικής ικανότητας του εν λόγω προσώπου (άρθρο 12 παράγραφος 3 του ΝΙΔΔ).

3.4 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου, συμπεριλαμβανομένης της υιοθεσίας

3.4.1 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου

Οι σχέσεις οικογενειακού δικαίου μεταξύ γονέα και τέκνου διέπονται από το δίκαιο της χώρας κατοικίας του τέκνου (άρθρο 65 του ΝΙΔΔ). Τα αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις των γονέων και των τέκνων απορρέουν από την καταγωγή του οικείου τέκνου, η οποία καθορίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο νόμος, ενώ για την καταγωγή ισχύουν ειδικοί κανόνες περί του εφαρμοστέου δικαίου.

Η καταγωγή τέκνου καθορίζεται ή αμφισβητείται σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας κατοικίας του τέκνου κατά τον χρόνο της γέννησής του. Ωστόσο, σε ειδικές περιπτώσεις, η καταγωγή μπορεί να καθοριστεί ή να αμφισβητηθεί σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας κατοικίας του γονέα ή της χώρας κατοικίας του τέκνου κατά τον χρόνο της αμφισβήτησης της καταγωγής (άρθρο 62 του ΝΙΔΔ).

3.4.2 Υιοθεσία

Η υιοθεσία διέπεται από το δίκαιο της χώρας κατοικίας του θετού γονέα (άρθρο 65 του ΝΙΔΔ). Η υιοθεσία από συζύγους διέπεται από το δίκαιο που διέπει τα γενικά έννομα αποτελέσματα του γάμου κατά τον χρόνο της υιοθεσίας (άρθρο 63 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ). Αυτό σημαίνει ότι η υιοθεσία από συζύγους διέπεται κατά πρώτο λόγο από το δίκαιο της κοινής χώρας κατοικίας των συζύγων (άρθρο 57 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ), ωστόσο ο νόμος περιέχει έναν κατάλογο εναλλακτικών συνδυαστικών στοιχείων για τις περιπτώσεις που οι σύζυγοι δεν έχουν κοινή χώρα κατοικίας (άρθρο 57 παράγραφοι 2-4 του ΝΙΔΔ).

Αν η υιοθεσία τέκνου σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας κατοικίας του τέκνου απαιτεί τη συγκατάθεση του τέκνου ή έτερου προσώπου που διατηρεί σχέση οικογενειακού δικαίου με το τέκνο, η συγκατάθεση αυτή διέπεται από το δίκαιο της εν λόγω χώρας (άρθρο 63 παράγραφος 2 του ΝΙΔΔ).

Για την περίπτωση που υιοθεσία διέπεται από αλλοδαπό δίκαιο ή το τέκνο υιοθετείται βάσει απόφασης αλλοδαπού δικαστηρίου, ο νόμος ορίζει ρητά ότι η εν λόγω υιοθεσία παράγει τα ίδια έννομα αποτελέσματα στην Εσθονία με αυτά που παράγει βάσει του δικαίου που διέπει την υιοθεσία (άρθρο 64 του ΝΙΔΔ). Σημειώνεται ότι για την υιοθεσία τέκνου που κατοικεί στην Εσθονία πρέπει να πληρούνται και οι λοιποί όροι υιοθεσίας που τίθενται από το εσθονικό δίκαιο και των οποίων την πλήρωση απαιτεί το δίκαιο της χώρας κατοικίας του τέκνου ή των συζύγων (άρθρο 63 παράγραφος 3).

3.5 Γάμος, ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης, διαζύγιο, δικαστικός χωρισμός, υποχρεώσεις διατροφής

3.5.1 Γάμος

Τα γενικά έννομα αποτελέσματα του γάμου καθορίζονται κατά πρώτο λόγο από το δίκαιο της κοινής χώρας κατοικίας των συζύγων (άρθρο 57 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ). Ωστόσο, ο ΝΙΔΔ περιέχει έναν κατάλογο εναλλακτικών συνδυαστικών στοιχείων για τις περιπτώσεις που οι σύζυγοι δεν έχουν κοινή χώρα κατοικίας. Αυτά είναι η κοινή ιθαγένεια, η τελευταία κοινή χώρα κατοικίας εφόσον ένας από τους συζύγους κατοικεί ακόμη στην ίδια χώρα, ενώ, αν δεν συντρέχει καμία από τις ως άνω περιπτώσεις, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο της χώρας με την οποία συνδέονται άλλως στενότερα οι σύζυγοι (άρθρο 57 παράγραφοι 2-4 του ΝΙΔΔ).

Ως προς τους γάμους που τελούνται στην Εσθονία, ο τύπος τους διέπεται από το εσθονικό δίκαιο. Γάμος που τελέστηκε σε άλλη χώρα θεωρείται έγκυρος στην Εσθονία εφόσον τελέστηκε σύμφωνα με νόμιμα προβλεπόμενο τύπο της χώρας όπου τελέστηκε και πληροί τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του γάμου που καθορίζονται στα δίκαια των χωρών κατοικίας αμφοτέρων των συζύγων (άρθρα 55 παράγραφοι 1-2 του ΝΙΔΔ).

Κατά γενικό κανόνα, οι προϋποθέσεις και τα κωλύματα γάμου, καθώς και τα αποτελέσματα που πηγάζουν από αυτόν διέπονται από το δίκαιο της χώρας κατοικίας των μελλόντων συζύγων (άρθρο 56 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ). Προηγούμενος γάμος μέλλοντος συζύγου δεν συνιστά κώλυμα στη σύναψη νέου γάμου αν ο προηγούμενος γάμος έχει λυθεί με απόφαση που εκδόθηκε ή αναγνωρίστηκε στην Εσθονία, ακόμη και αν η εν λόγω απόφαση δεν συνάδει προς τη νομοθεσία της χώρας κατοικίας του μέλλοντος συζύγου (άρθρο 56 παράγραφος 3 του ΝΙΔΔ).

Το δίκαιο που είναι εφαρμοστέο ως προς τις προϋποθέσεις του γάμου καθορίζεται από ειδικό κανόνα σε ό,τι αφορά τους Εσθονούς πολίτες. Ο εν λόγω κανόνας ορίζει ότι αν Εσθονός πολίτης δεν πληροί κάποια προϋπόθεση γάμου σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας κατοικίας του, εφόσον το πρόσωπο αυτό πληροί τις προϋποθέσεις γάμου σύμφωνα με το εσθονικό δίκαιο, εφαρμοστέο θα είναι το δίκαιο αυτό (άρθρο 56 άρθρο 2 του ΝΙΔΔ).

3.5.2 Ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης

Το εσθονικό δίκαιο δεν προβλέπει κανόνες περί του εφαρμοστέου δικαίου όσον αφορά τις σχέσεις συγκατοίκησης ή καταχωρισμένης συμβίωσης. Συναφώς, θα πρέπει να εφαρμόζονται για τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου οι κανόνες του ΝΙΔΔ που ρυθμίζουν τις έννομες σχέσεις που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ομοιότητα με αυτές. Έτσι, ανάλογα με τη φύση της σχέσης συγκατοίκησης ή καταχωρισμένης συμβίωσης, μπορεί να ενδείκνυται να εφαρμοστούν οι κανόνες που διέπουν τις συμβατικές ενοχές ή οι κανόνες που διέπουν τις σχέσεις οικογενειακού δικαίου.

3.5.3 Διαζύγιο και δικαστικός χωρισμός

Το διαζύγιο χορηγείται σύμφωνα με το δίκαιο που διέπει τα γενικά έννομα αποτελέσματα του γάμου το οποίο είναι εφαρμοστέο κατά τον χρόνο έναρξης της διαδικασίας διαζυγίου (άρθρο 60 παράγραφος 1 και άρθρο 57 του ΝΙΔΔ). Αυτό σημαίνει ότι το διαζύγιο διέπεται κατά πρώτο λόγο από το δίκαιο της κοινής χώρας κατοικίας των συζύγων (άρθρο 57 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ). Ωστόσο, ο ΝΙΔΔ περιέχει έναν κατάλογο εναλλακτικών συνδυαστικών στοιχείων για τις περιπτώσεις που οι σύζυγοι δεν έχουν κοινή χώρα κατοικίας. Αυτά είναι η κοινή ιθαγένεια, η τελευταία κοινή χώρα κατοικίας εφόσον ένας από τους συζύγους κατοικεί ακόμη στην ίδια χώρα, ενώ, αν δεν συντρέχει καμία από τις ως άνω περιπτώσεις, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο της χώρας με την οποία συνδέονται άλλως στενότερα οι σύζυγοι (άρθρο 57 παράγραφοι 2-4 του ΝΙΔΔ).

Κατ' εξαίρεση, αν το διαζύγιο δεν επιτρέπεται από το δίκαιο που διέπει τα γενικά έννομα αποτελέσματα του γάμου (άρθρο 57 του ΝΙΔΔ) ή επιτρέπεται μόνο υπό εξαιρετικά αυστηρές προϋποθέσεις, μπορεί να εφαρμοστεί το εσθονικό δίκαιο αντί του αλλοδαπού δικαίου. Η εν λόγω εξαίρεση εφαρμόζεται εφόσον ένας εκ των συζύγων κατοικεί στην Εσθονία ή έχει την εσθονική ιθαγένεια ή κατοικούσε στην Εσθονία ή είχε την εσθονική ιθαγένεια κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου (άρθρο 60 παράγραφοι 1-2 του ΝΙΔΔ).

3.5.4 Υποχρεώσεις διατροφής

Δεν υπάρχουν εθνικοί κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που να διέπουν τις υποχρεώσεις διατροφής που απορρέουν από οικογενειακές σχέσεις και παρέχονται αναφορές στη σχετική διεθνή νομοθεσία.

3.6 Περιουσιακές σχέσεις των συζύγων

Όσον αφορά τη γαμική περιουσία, οι σύζυγοι μπορούν να επιλέγουν το δίκαιο που διέπει τις περιουσιακές τους σχέσεις. Επομένως, αν οι σύζυγοι έχουν επιλέξει το εφαρμοστέο δίκαιο, εφαρμόζεται το δίκαιο αυτό. Ωστόσο, οι σύζυγοι δεν μπορούν να επιλέξουν το δίκαιο όποιας χώρας επιθυμούν. Μπορούν να επιλέξουν μεταξύ του δικαίου της χώρας κατοικίας τους και του δικαίου της χώρας ιθαγένειας ενός εκ των συζύγων. Αν ένας σύζυγος έχει την ιθαγένεια περισσότερων χωρών, μπορεί να επιλεγεί το δίκαιο οποιασδήποτε εκ των εν λόγω χωρών (άρθρο 58 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ).

Στην Εσθονία, η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου υπόκειται σε υποχρεωτικές τυπικές προϋποθέσεις. Η επιλογή του δικαίου που θα διέπει τις περιουσιακές σχέσεις πρέπει να πραγματοποιηθεί με δημόσιο έγγραφο. Αν το εφαρμοστέο δίκαιο δεν επιλέχθηκε στην Εσθονία, η επιλογή δικαίου είναι τυπικά έγκυρη αν πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις που προβλέπει το επιλεγέν δίκαιο για τις συμβάσεις ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων μεταξύ συζύγων (άρθρο 58 παράγραφος 2 του ΝΙΔΔ).

Αν οι σύζυγοι δεν έχουν επιλέξει εφαρμοστέο δίκαιο, οι περιουσιακές σχέσεις τους διέπονται από το δίκαιο που διήπτε τα γενικά έννομα αποτελέσματα του γάμου κατά τον χρόνο που σύναψαν τον γάμο τους (άρθρο 58 παράγραφος 3 και άρθρο 57 του ΝΙΔΔ). Τα γενικά έννομα αποτελέσματα του γάμου διέπονται κατά πρώτο λόγο από το δίκαιο της κοινής χώρας κατοικίας των συζύγων (άρθρο 57 παράγραφος 1 του ΝΙΔΔ). Αν δεν υπάρχει κοινή χώρα κατοικίας, εφαρμόζεται το δίκαιο της κοινής χώρας ιθαγένειας των συζύγων, το δίκαιο της τελευταίας κοινής χώρας κατοικίας των συζύγων εφόσον ένας από τους συζύγους κατοικεί ακόμη στην ίδια χώρα ή, αν δεν συντρέχει καμία από τις ως άνω τρεις περιπτώσεις, το δίκαιο της χώρας με την οποία συνδέονται άλλως στενότερα οι σύζυγοι (άρθρο 57 παράγραφοι 2-4 του ΝΙΔΔ).

3.7 Διαθήκες και κληρονομική διαδοχή

Η κληρονομική διαδοχή διέπεται από το δίκαιο της τελευταίας χώρας κατοικίας του διαθέτη. Το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζει ιδίως τα ακόλουθα: 1) τον τύπο και τα αποτελέσματα της διαθήκης 2) την κληρονομική ικανότητα και την κληρονομική αναξιοότητα 3) την έκταση της κληρονομικής διαδοχής 4) τους διαδόχους και τις μεταξύ τους σχέσεις και 5) την ευθύνη για τα χρέη του διαθέτη (άρθρα 24 και 26 του ΝΙΔΔ).

3.8 Ακίνητη περιουσία

Η σύσταση ή απώλεια εμπράγματος δικαιώματος ρυθμίζεται με βάση το δίκαιο της χώρας όπου βρισκόταν το περιουσιακό στοιχείο κατά τον χρόνο της σύστασης ή της απώλειας του δικαιώματος. Σύμφωνα με προβλεπόμενο περιορισμό, η άσκηση εμπράγματος δικαιώματος δεν πρέπει να προσκρούει στις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου της τοποθεσίας του περιουσιακού στοιχείου (άρθρο 18 παράγραφοι 1 και 2 του ΝΙΔΔ).

3.9 Αφερεγγυότητα

Το εσθονικό δίκαιο εφαρμόζεται στις διαδικασίες αφερεγγυότητας που διεξάγονται στην Εσθονία. Νομική βάση για το παραπάνω αποτελεί ο πτωχευτικός νόμος, που προβλέπει ότι οι διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας έχουν εφαρμογή στις πτωχευτικές διαδικασίες εκτός αν προβλέπεται άλλως από τον πτωχευτικό νόμο (άρθρο 3 παράγραφος 2 του πτωχευτικού νόμου). Ο κώδικας πολιτικής δικονομίας ορίζει ότι η διαδικασία διεξάγεται σύμφωνα με το εσθονικό αστικό δικονομικό δίκαιο (άρθρο 8 παράγραφος 1 του κώδικα).

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 28/03/2018